

Çankırı Karatekin Üniversitesi

türkiyat

Araştırmaları Dergisi

ÇANKIRI KARATEKİN UNIVERSITY
JOURNAL OF TURCOLOGY STUDIES

Aralık 2022 / Cilt 2 / Sayı 2
December 2022 / Volume 2 / Issue 2
ISSN: 2792-0631

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ENSTİTÜSÜ

turkiyat@karatekin.edu.tr
+90 376 218 95 73 / Dahili: 8782

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
(ÇAKÜTAD)
Çankırı Karatekin University Journal of Turcology Studies
(ÇAKUJTS)

Uluslararası Hakemli Dergi
International Refereed Journal

ISSN: 2792-0631

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü bünyesinde yılda 2 defa (Haziran-Aralık) yayımlanan uluslararası, hakemli ve süreli bir elektronik dergidir. Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan yazılarda ifade edilen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazılar, iki alan uzmanının yayımlanabilir onayından sonra Yayın Kurulunun son kararı ile yayımlanır. Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın yazarına iade edilmez.

Cilt / Volume 2
Sayı / Issue 2

Aralık 2022

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Adına Sahibi;
Owner on behalf of the Institute of Turcology;
Prof. Dr. Abdulselam ARVAS
(Enstitü Müdürü / Institute Director) – (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor
Dr. Öğr. Üyesi Serap ASLAN COBUTOĞLU

Baş Editör / Editor-in-chief
Prof. Dr. Abdulselam ARVAS

Yardımcı Editör / Assistant Editor
Arş. Gör. Ahmet Serdar ARSLAN

Yayın Editörleri
Doç. Dr. Gülnar KARA
Dr. Öğr. Üyesi Serap ASLAN COBUTOĞLU

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim ŞAHİN (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhsin MACİT (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Salahaddin BEKKİ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Alan Editörleri / Area Editors

Prof. Dr. Ahmet ÖZCAN (Tarih) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Barış TAŞ (Coğrafya) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşar ÖZÜÇETİN (Tarih) (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Doç. Dr. Aida BABUÇU PAŞAYEVA (Filoloji) (Erciyes Üniversitesi)
Doç. Dr. Erdal AYDOĞMUŞ (Filoloji) (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Doç. Dr. Fatih SONA (Filoloji) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR (Siyaset Bilimi) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Metin EREN (Filoloji) (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Nursel ARSLANTÜRK (Arkeoloji) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Sadat DEMİRCİ (Uluslararası İlişkiler) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Çağdaş ÇAPKIN (Bilgi ve Belge Yönetimi) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Güner DOĞAN (Tarih) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Kadir TUĞ (Tarih) (Bingöl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi M. Sedat UĞUR (İktisat) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN (İletişim) (İstanbul Medipol Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YILDIRIM (Felsefe) (Bartın Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Pelin KOCAPINAR (Filoloji) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Salih M. ARÇIN (Filoloji) (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Süheyla BOZKURT (Eğitim Bilimleri) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tank Ziya ARVAS (Tarih) (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Dil Editörleri / Foreign Language Editors

Prof. Dr. Hasan COŞKUN (Almanca) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Aydın GÖRMEZ (İngilizce) (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Ranetta GAFAROVA (Rusça) (İ. Gaspralı Avrasya İnkışaf Enstitüsü)
Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK (Kazak Türkçesi) (Erciyes Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nina PETROVIÇI (Rusça) (Ardahan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şerife ÖZER (Almanca) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Ceerençe M. İSMAİLOV (Kırgız Türkçesi) (I. Arabayev Üniversitesi)
Dr. Muzaffarkhon JONİYEV (Özbek Türkçesi) (İmam Tirmizi Uluslararası Bilimsel Araştırma Merkezi)
Arş. Gör. Dr. Serkan CİHAN (Türkiye Türkçesi) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Arş. Gör. Esra ÜNLÜ (İngilizce) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Öğr. Gör. Salih POTUKOĞLU (İngilizce) (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

İstatistik Editörü

Dr. Öğr. Üyesi Ebru DEMİRCİOĞLU (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Mizanpaj Editörü

Kadir ATEŞ

Son Okuma

Öğr. Gör. Sevim ÇİFTÇİ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Sekreteryaya / Secretariat

Mikayıl ARI (Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Danışma Kurulu

Advisory Board

- Prof. Dr. A. Emel KEFELİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdülmecid CANATAK (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN (Emekli) (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN (Trakya Üniversitesi)
Prof. Dr. Akartürk KARAHAN (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaattin KARACA (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali DUYMAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Alimcan İNAYET (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Bekir KOÇLAR (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Bülent BAYRAM (Hoca Ahmet Yesevî Üniversitesi)
Prof. Dr. Coşkun POLAT (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. F. Gülay MİRZAOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. George KOUZAS (University of Athens, Greece)
Prof. Dr. Hacı Ömer ÖZDEN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Hanifi VURAL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin ODABAŞI (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim DİLEK (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan YILDIZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmet ÜZEN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Kubatbek TABALDİYEV (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Fedai ÇAVUŞ (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet BEŞİRLİ (Samsun Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet MERCAN (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi)
Prof. Dr. Meral OZAN (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Prof. Dr. Mete TAŞLIOVA (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin ARIKAN (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Mrinal K. BORAH (Gauhati University, India)
Prof. Dr. Muharrem KAYA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa KURT (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ŞENEL (Ardahan Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TANÇ (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)
Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet Y. BAYATLI (Bagdad University, Irak)
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Prof. Dr. Nezir TEMUR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan KURTOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan SÖYLEMEZ (Kastamonu Üniversitesi)
Prof. Dr. Refiye ŞENESEN (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin TOLKUN (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Selma BAŞ (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Seyfullah YILDIRIM (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Süleyman T. KAYIPOV (Milli Bilimler Akademisi, Bişkek/Kırgızistan)
Prof. Dr. Tuncay ÖĞÜN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Turan KARATAŞ (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Prof. Dr. Viktor Ya. BUTANAYEV (Hakas Devlet Ün., Hakasya/ Rusya)
Prof. Dr. Yeşim YASAK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Z. Yonca ODABAŞI (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN (Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Zuhra ALTIMIŞOVA (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Doç. Dr. Cengiz BUYAR (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Doç. Dr. Dilek TÜRKİYİLMAZ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Diloram HAMRAEVA (Özb. İlimler Akademisi, Özbekistan)
Doç. Dr. Elsev B. LEOPAR (Prizren Üniversitesi, Kosova)
Doç. Dr. Fatih GÜZEL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Feruza DJUMANIYAZOVA (Özb. İlimler Akademisi, Özbekistan)
Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER (Erciyes Üniversitesi)
Doç. Dr. Gönül REYHANOĞLU (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. İbrahim AKYOL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. İbrahim ONAY (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. İryna M. DRYGA (Tavriya Milli Üniversitesi, Ukrayna)
Doç. Dr. K. Sınaru ALIMKULOVA (I. Arabayev Üniversitesi, Kırgızistan)
Doç. Dr. Kadriye TÜRKAN (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat TANRIKULU (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Gürbüz BEYDİZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Nesime CEYHAN AKÇA (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Nina SEMENOVNA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü, Hakasya/Rusya)
Doç. Dr. Nuran M. MUAXERİ (Priştine Üniversitesi, Kosova)
Doç. Dr. Nursel ARSLANTÜRK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer KUL (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Özgür İLDEŞ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Şerife ÇAĞIN (Ege Üniversitesi)
Doç. Dr. Şirin YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir ZORKUL (Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Uğur DURMAZ (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Zehra KADERLİ (Hacettepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ebru DOĞRUÖZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdürrahim TUFANTOZ (Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KÖKÇÜ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cavit GÜZEL (Amasya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Erhan SOLMAZ (Uşak Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hakkı KALAYCI (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nurdin USEEV (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer DEMİRBAĞ (Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Seval KASIMOĞLU (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sinan DEMİRTÜRK (Gazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şuayip TURAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Jenny BUTLER (University College Cork, Ireland)
Dr. Nadya ÇİSTOBAYEVA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü, Hakasya/Rusya)
Dr. Negizbek ŞABDANALİYEV (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Dr. Rabia ARIKAN AKSOY (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Ulanbek ALİMOV (K-T. Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Dr. Yula ÇAPTIKOVA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü, Hakasya/Rusya)

İsimler unvanlara göre alfabetik sırayla düzenlenmiştir.
Names are arranged in alphabetical order by degree.

İletişim / Contacts

Adres/ Address:
Türkiyat Enstitüsü İslami İlimler Fakültesi Giriş Katı
Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluyazı Kampüsü – Çankırı

Telefon: 0376 218 95 73/ 828 Belgeç / Fax: 0376 218 95 74
e-posta/ e- mail: cakatad@karatekin.edu.tr internet adresi/ web adress: turkiyat.karatekin.edu.tr

1. ve 2. Cildin Hakemleri

Volume 1/ Issue 1 Referees

Volume 2/ Issue 1 Referees

Volume 2/ Issue 2 Referees

Prof. Dr. Abdullah AYDIN (Kastamonu Üniversitesi)
Prof. Dr. Alimcan İNAYET (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Ensar ÇETİN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet BEŞİRLİ (Samsun Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin SOYDAŞ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin SÖNMEZ (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet EROL (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ARSLAN (Pamukkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Mutlu YILMAZ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Prof. Dr. Nezir TEMUR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Seyfullah YILDIRIM (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdülkadir ZORLU (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Ainur NOGAYEVA (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Doç. Dr. Aktan Müge YILMAZ (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Ayşe ÖZKAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Bülent AKIN (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatih SONA (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Gönül GÖKDEMİR (Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. Gülnar KARA (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Güner DOĞAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Hikmet DEMİRCİ (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Doç. Dr. İbrahim AKYOL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Kemal DİL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Kürşat KOÇAK (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Gürbüz BEYDİZ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Nazgül İSABAEVA (Kırgızistan Milli Üniversitesi)
Doç. Dr. Okan TÜRKAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Özgür İLDEŞ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Sadat DEMİRCİ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Şirin YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir ZORKUL (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Uğur DURMAZ (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Zehra KADERLİ (Hacettepe Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Abdurrahim TUFANTOZ (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Ali ÇAPAR (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Betül ÖZTOPRAK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Bora YILMAZ (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Dr. Öğr. Ü. Kıyal Kamchybekova ABDİRAlİM (Dicle Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Nina PETROVİCİ (Ardahan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Pelin KOCAPINAR (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Pelin KOCAPINAR (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Şalih Mehmet ARÇIN (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Tark Ziya ARVAS (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Şirin DEMİR (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Arş. Gör. Dr. Serkan CİHAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Dr. Sacide ÇOBANOĞLU (Araştırmacı- Yazar)
Dr. Seda GEDİK (Araştırmacı-Öğretmen)

Not: 1. cilt tek sayı olarak yayınlandığından dolayı hakemlere bu sayıda yer verilmesi uygun görülmüştür.

İçindekiler

Contents

Makaleler / Articles

ALİ FUAT OTAL

XIII. YÜZYILDAN XIX. YÜZYILA KADAR KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA KASİDE NAZİM ŞEKLİNİN ŞEKİL VE MUHTEVASINA DAİR.....171-197
ON THE FORM AND CONTENT OF KASİDE IN THE CLASSIC TURKISH LITERATURE FROM 13TH CENTURY TO THE 19TH CENTURY

HAKKI KALAYCI

KORUNMAYA MUHTAÇLIK OLGUSU VE TARİHSEL GELİŞİM SÜREÇLERİNİN SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRMESİ.....199-217
A SOCIOLOGICAL EVALUATION OF THE NEED FOR PROTECTION AND HISTORICAL DEVELOPMENT PROCESSES

SÜLEYMAN KAYIROV

ПАМИР КЫРГЫЗДАРЫНЫН ЭЛДИК ТАБЫШМАКТАРЫНДА АЙ МЕНЕН КҮН (ЭТНОФOLKЛОРИСТИКАДАН ЭТНОФИЛОСОФИЯГА КАРАЙ).....219-239
PAMIR KIRGIZLARININ HALK BİLMECELERİNDE AY VE GÜNEŞ (ETNO-FOLKLORESTİK TEN ETNO-FELSEFİYE)

HAKKI KALAYCI - GÜLŞEN İREM KALAYCI

KENT KİMLİĞİNİN GELENEKSELDEN MODERNE DEĞİŞİMİNİN SOSYO-KÜLTÜREL VE MORFOLOJİK BİR İNCELEMESİ (ÇANKIRI ÖRNEĞİ).....241-263
A SOCIO-CULTURAL AND MORPHOLOGICAL EXAMINATION OF THE CHANGE OF URBAN IDENTITY FROM TRADITIONAL TO MODERN (ÇANKIRI EXAMPLE)

ATILLA BAĞCI

ŞAMAN MİTLERİNDE DOĞAÜSTÜ VARLIKLARLA EVLİLİK İLİŞKİSİ.....265-294
THE MARRIAGE RELATIONSHIP WITH SUPERNATURAL CREATURES IN SHAMAN MYTHS

İLKNUR BAYRAK İŞÇANOĞLU

KIRGIZ MASALLARINDA ELMA VE ELMA AĞACI SEMBOLÜ.....295-306
APPLE AND APPLE TREE SYMBOL IN KYRGYZ TALES.

SÜLEYMAN KAYIROV

ПАМИР КЫРГЫЗДАРЫНЫН ЭЛДИК ТАБЫШМАКТАРЫНДА АСМАН МЕНЕН ЖЫЛДЫЗДАР 307-317
PAMIR KIRGIZLARININ HALK BİLMECELERİNDE GÖKYÜZÜ VE YILDIZLAR

Çeviri / Translation

INKAR AKHMETOVA V - AJAR SHALDARBKOVA

ESKİ YAZILI BELGELERİN TARİH ARAŞTIRMALARINDA KULLANILMASI ÜZERİNE (KÜLTEPE ÇİVİ YAZILI BELGELER ÖRNEĞİNDE).....319-325

Kitap Tanıtımı / Book Review

İBRAHİM ONAY

ÇİN KAYNAKLARINDA ASYA HUNLARI (TARİH KAYITLARI VE HAN HANEDANI TARİHİ BİYOGRAFİLERİNE GÖRE) ADLI ESERİN TANITIMI.....327-330

Yayın İlkeleri/ Editorial Principles

Takdim

Değerli Bilim İnsanları,

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 2. Cilt 2. Sayısı (Aralık 2022) ile karşınıza çıkmış bulunmaktadır. Bu sayıda da dergimiz Türk diline, tarihine, edebiyatına, toplumuna, coğrafyasına, kültürüne kısaca Türklük Bilimi'ne hizmet etmeye devam etmektedir. Dergimizin bu sayısı araştırma makaleleri (7 telif), çeviri yazısı (1 çeviri makale) ve kitap tanıtımı (1 tanıtım) olmak üzere farklı türdeki dokuz yazıdan müteşekkildir. Dergimize gelen makalelerin ise hem yurtiçinden hem de yurtdışından gönderildiğini ifade etmek gerekir. Yurtdışından gelen makalelerin bazıları önce e-posta üzerinden tarafımıza iletilmiş, yazarlarımızın Dergipark sistemine üye olmaları sağlanmış, kabul tarihleri buna göre aktarılmıştır.

Bu kapsamda *Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*'nin bu sayısında ilk makale Eski Türk Edebiyatı alanındaki olup, Ali Fuat Otal tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, "XIII. Yüzyıldan XIX. Yüzyıla Kadar Klasik Türk Edebiyatında Kaside Nazım Şeklinin Şekil ve Muhtevasına Dair" başlıklı makalesinde, XIII. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar kasidenin şekil ve muhtevasına dair olan araştırmalarda tespit edilen toplam 3995 kasideden elde edilen verileri bütün yüzyıllarla birlikte kapsamlı bir şekilde mukayese ederek incelemiştir.

Sosyolojik bir incelemeyi ele alan "Korunmaya Muhtaçlık Olgusu ve Tarihsel Gelişim Süreçlerinin Sosyolojik Değerlendirmesi" adlı çalışma dergimizin ikinci makalesini oluşturmaktadır. Hakkı Kalaycı, makalesinde her toplumun kendine özgü yapısı içerisinde geliştirdiği kurumsal uygulamalar ve modellerden hareketle günümüz toplumlarında çeşitli formlarda var olan birtakım yardımlaşma kurumlarının geçirmiş olduğu çeşitli tarihsel aşamaları irdelemiştir. Bu manada çalışmasında, özellikle korunmaya muhtaç çocukların toplumsal ve tarihsel olarak kurumsal bakımının geçirmiş olduğu aşamalar üzerinde durmuştur.

Yurtdışından dergimize gönderilen ve yazarı Süleyman T. Kayıpov olan "Pamir Kırgızlarının Halk Bilmecelerinde Ay ve Güneş (Etno-Folkloristikten Etno-Felsefeye)" başlıklı çalışma da çok kıymetli

bir yazıdır. Yazar, çalışmasında Pamir Kırgızlarının Ay ve Güneş hakkındaki etno-felsefi düşüncelerinin sonuçlarını, bilimsel gerekliliklere uygun olarak kaydedilmiş güvenilir halkbilimi metinleri temelinde analiz etmiş ve aynı zamanda, sosyal ve beşerî bilimler sisteminde yeni bir yön olan bu bağlam dâhilinde bilimsel araştırmalar ortaya koymanın zaruretiyi açıklığı kavuşturmuştur.

Ortak yazarlı bir makale olan “Kent Kimliğinin Gelenekselden Moderne Değişiminin Sosyo-Kültürel ve Morfolojik Bir İncelemesi (Çankırı Örneği)” başlıklı makale ise Hakkı Kalaycı ve İrem Kalaycı tarafından kaleme alınmıştır. Müellifler Çankırı’daki geleneksel konut dokusunu, morfolojik ve sosyo-kültürel özellikler açısından incelemektedir. Çalışma kapsamında morfolojik ve sosyo-kültürel farklılıkların belirlenmesinde, kentin, tarihî kent dokusu özelliği gösteren kentsel sit bölgesi ile kentsel dönüşüme uğramış bölgelerinden bir kesit seçilerek çeşitli yöntemler ışığında analizler yapmaya çalışılmıştır.

“Şaman Mitlerinde Doğaüstü Varlıklarla Evlilik İlişkisi” başlıklı makalesinde Atilla Bağcı ise Şaman mitlerinden hareketle, hangi doğaüstü varlıklarla, ne şekilde evlilikler yapıldığı ve kurulan bu ilişkilerde nelerin amaçlandığına dair tespitlerde bulunmuş ve bu konu hakkında çeşitli kaynaklardan örnekler vermeye çalışmıştır.

İlknur Bayrak İşcanoğlu tarafından yazılan “Kırgız Masallarında Elma ve Elma Ağacı Sembolü” başlıklı makalede, malzeme olarak Kırgızların “Karaç Baatır, Altın Kuş, Obozgerdin Kızı, Talkamış, Hanın Oğlu ve İki Erkek Kardeş” isimli masalları temelinde bir çalışma hazırlanmıştır. Bu masallarda geçen elmanın ve elma ağacının bir sembol olarak taşıdığı anlamlar üzerinde duran yazar, kullandığı malzemedeki elmanın sembolik anlam özelliklerini Anadolu sahasında oluşmuş çeşitli anlatılarda yer alan elma ve elma ağacının taşıdığı sembolik anlam özellikleriyle mukayese etmiştir. Böylece iki sahada elmanın göstermiş olduğu benzerlik ve farklılıklar incelenmiş, Anadolu sahasında oluşmuş bu sembolik anlam özelliklerinin Kırgız masallarında ne ölçüde yer aldığı tespit etmeye çalışılmıştır.

Süleyman T. Kayıpov tarafından Kırgız Türkçesiyle yazılan ve bir başka araştırma makalesi olan “Pamir Kırgızlarının Halk Bilmecelerinde Gökyüzü ve Yıldızlar” adlı çalışmada Pamir Kırgızlarının bilmecelerinde karşılaşılan gökyüzü ve yıldız

kavramları ele alınmaktadır. Makalenin ana muhtevasını halk bilimcilerinin sanatsal yapısında bu kavramların kullanılmasının sosyal-hayati, fikri temelleri, üstlendiği görevler, nicelik ve nitelik özellikleri hakkında ifade edilen görüş ve fikirler oluşturmaktadır. Çalışmada, incelenen metinlerin özelliklerine bağlı olarak, sadece gökyüzü ve yıldız kavramlarının her birinin tek tek ve birlikte ikili olarak kullanıldığı örnekler incelenmektedir.

Inkar Akhmetova ve Ajar Shaldarbekova'nın birlikte kaleme aldıkları "Eski Yazılı Belgelerin Tarih Araştırmalarında Kullanılması Üzerine Bir Değerlendirme (Anadolu'daki Kültepe Çivi Yazılı Belgelerinin Örneğinde)" başlıklı çalışma Rusçadan Türkçeye bir çeviri makaledir. Bu çalışmada, Anadolu'dan gelen çivi yazılı belgeler karakterize edilmeye ve Avrasya halklarının eski tarihine ilişkin tarihsel çalışmalardaki kullanımları analiz etmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmada antik çağa ait yazılı kaynaklar ile çalışmalar sırasında oluşan bazı sorunlara da değinilmiştir.

Dergimizin üçüncü sayısında telif ve çeviri makalelerin yanı sıra bir kitap tanıtımı yazısı da bulunmaktadır. İbrahim Onay, "Çin Kaynaklarında Asya Hunları (Tarih Kayıtları ve Han Hanedanı Tarihi Biyografilerine Göre) Adlı Eserin Tanıtımı" başlıklı yazısında, 2021 yılında Gülnar Kara tarafından kaleme alınan bu çalışmayı detaylı bir şekilde tanıtmıştır.

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan yazıların akademik çevreye ve Türklük Bilimi'ne ilgi duyan herkese yararlı olmasını dileriz. Dergimizin üçüncü sayısına katkıda bulunan değerli akademisyenlere, makale değerlendirmelerini yapan hakemlere, yayın ve danışma kurulu üyelerine teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS
Türkiyat Enstitüsü Müdürü

